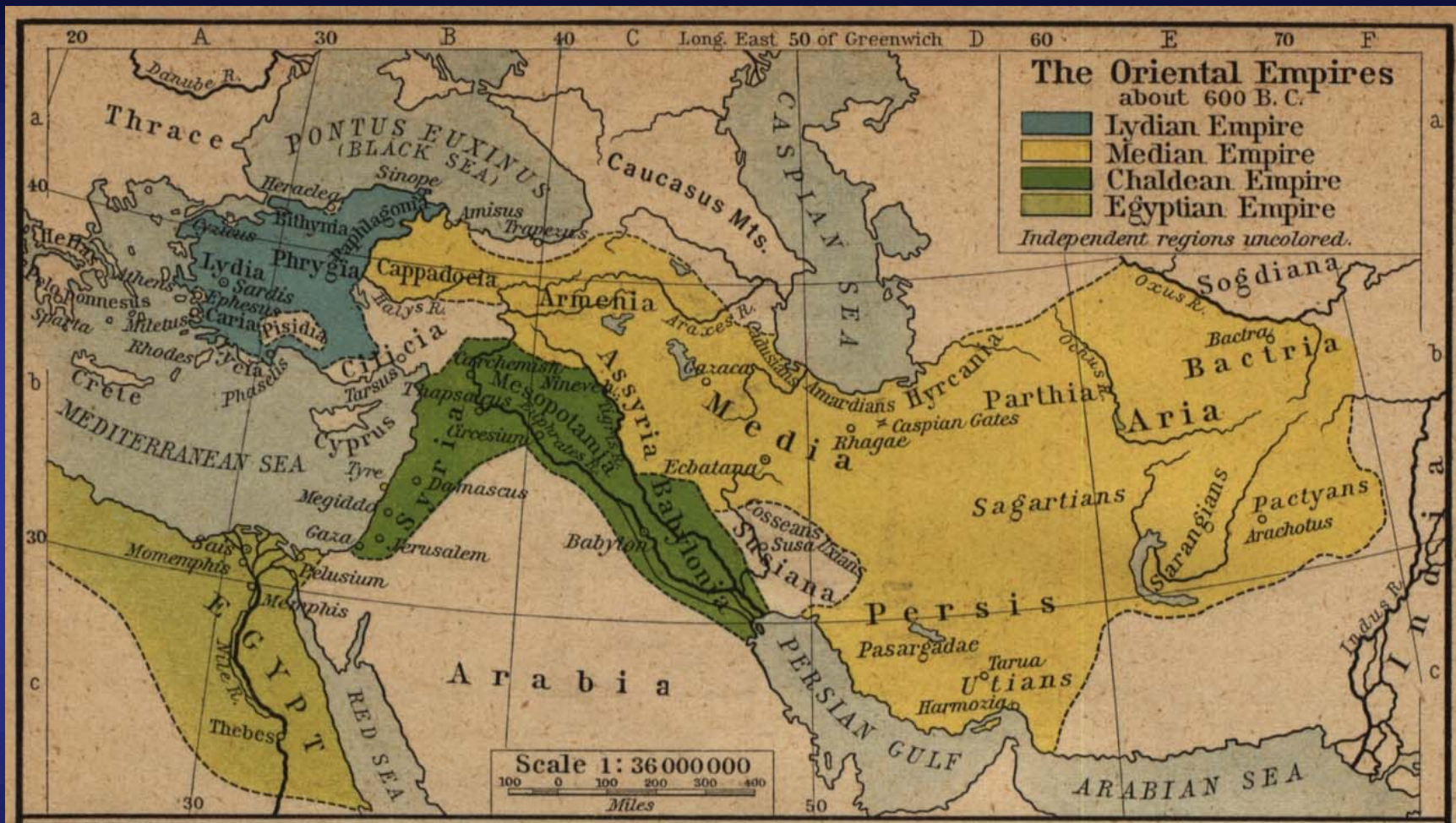

ประวัติละครโรมัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ.ศ. ชุติมา มณีวัฒนา

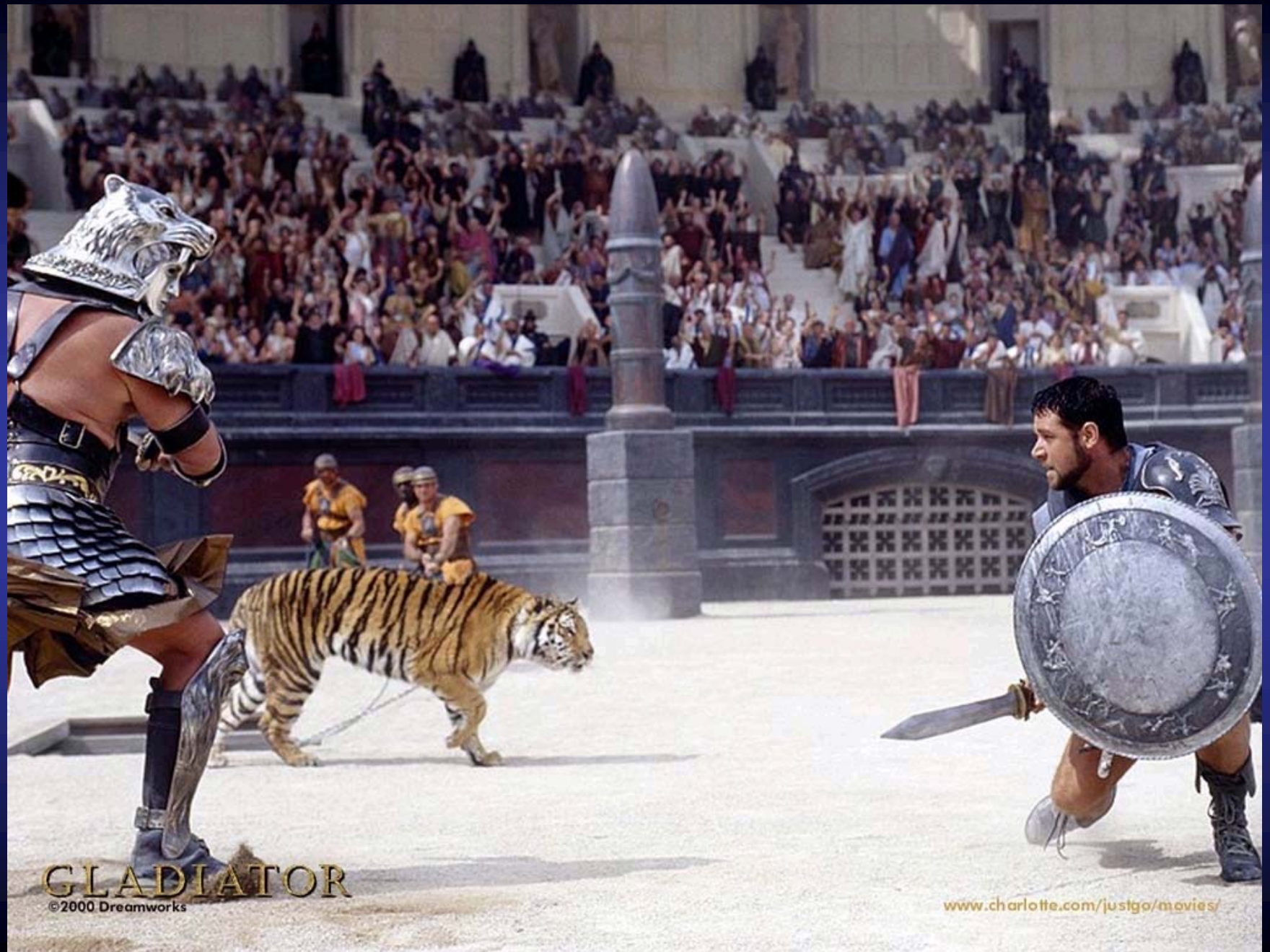

ประวัติละครโรมัน

- อารยธรรมโรมัน เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกับที่กรีกรุ่งเรือง ตั้งอยู่ในคาบสมุทรอิตาลี
- มีการรวบรวมดินแดนในเขตทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นหน่วยเดียวกัน ภายใต้การปกครองของอาณาจักร “โรมัน”
- ชาวโรมันเชื่อใน ชัยชนะและความกล้าหาญของชีวิตปัจจุบัน ผลงานทางศิลปะทุกแขนงของโรมันจะสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อนี้อย่างชัดเจน
- อารยธรรมโรมันได้รับอิทธิพลจากกรีกอย่างมากมาย

Roman Drama (ละครโรมัน) (200 B.C. - 600 A.D.)

- รัับอิทธิพลจากละครกรีก
- ชาวโรมันชอบกีฬา และการต่อสู้ที่ทารุณ (คนฆ่าสิงโต - **gladiator**)
- ละครของชาวโรมันเน้นไปที่ความยิ่งใหญ่ ฟูฟ่าของโรงละคร
- **Ludi Romani** - เทศกาลฉลองชัยชนะของชาวโรมัน (มีละครด้วย)
- ละครของโรมันไม่ใช่ส่วนหนึ่งของศาสนา แต่เป็นแค่ความบันเทิง
- **Comedy** มักจะอานาจาร ส่วน **tragedy** ก็โหดร้าย ป่าเถื่อน

GLADIATOR

© 2000 Dreamworks

www.charlotte.com/justgo/movies/

ประเภทของละครโรมัน

1. ละครที่ได้รับอิทธิพลจากกรีก
 - บทละครของกรีกดั้งเดิม
 - บทละครที่ดัดแปลงจากแบบฉบับของกรีก มาเป็นของโรมัน โดยเฉพาะ
2. ละครของโรมันเองแท้ๆ

ละคร **tragedy** โรมัน

- มีทั้งเอาเนื้อเรื่องมาจากกรีก และที่แต่งขึ้นมาใหม่
- การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างตื่นเต้นหวาดเสียว
- บทเจรจาใช้ภาษารุนแรงก้าวร้าว
- ทำให้ดูดีอยู่คุณค่าในทัศนคติการวิจารณ์ละครในปัจจุบัน
- แต่บทละครของ เซเนกา ก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักเขียนยุคฟื้นฟู

ละคร **tragedy** โรมัน

FIG. 3.7

Scene from a Roman tragedy. A wall painting in Pompeii of the first century A.D. or earlier. From Dieterich, *Pulcinella* (1897).

นักเขียนละคร **tragedy** โรมัน

เซเนกา (Seneca) (4 **B.C.** - ค.ศ. 65)

- เป็นนักปราชญ์ เป็นที่ปรึกษาจักรพรรดิเนโร (**Nero**)
- งานของเขาคล้ายคลึงกับ **tragedy** ของกรีก แต่เน้นที่ความสยดสยอง น่าสะพรึงกลัวบนเวที
- มีอิทธิพลต่อนักเขียนสมัยเรเนสซองส์อย่างมาก
- โครงสร้างละครแบ่งเป็น **5 องก์ (acts)**
- บทสนทนาไพเราะสละสลวยเหมือนสุนทรพจน์
- บทละครเด่น เช่น **Medea**, **Oedipus**, **Thyestes**

ละคร **comedy** โรมัน

- ได้รับอิทธิพลจาก **comedy** ใหม่ของกรีก
- เนื้อเรื่องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง หรือปัญหาสังคม แต่มุ่งในเรื่องชาวบ้าน
- ตัวละครเป็นแบบตายตัว (**stock character**)

ละคร comedy โรมัน

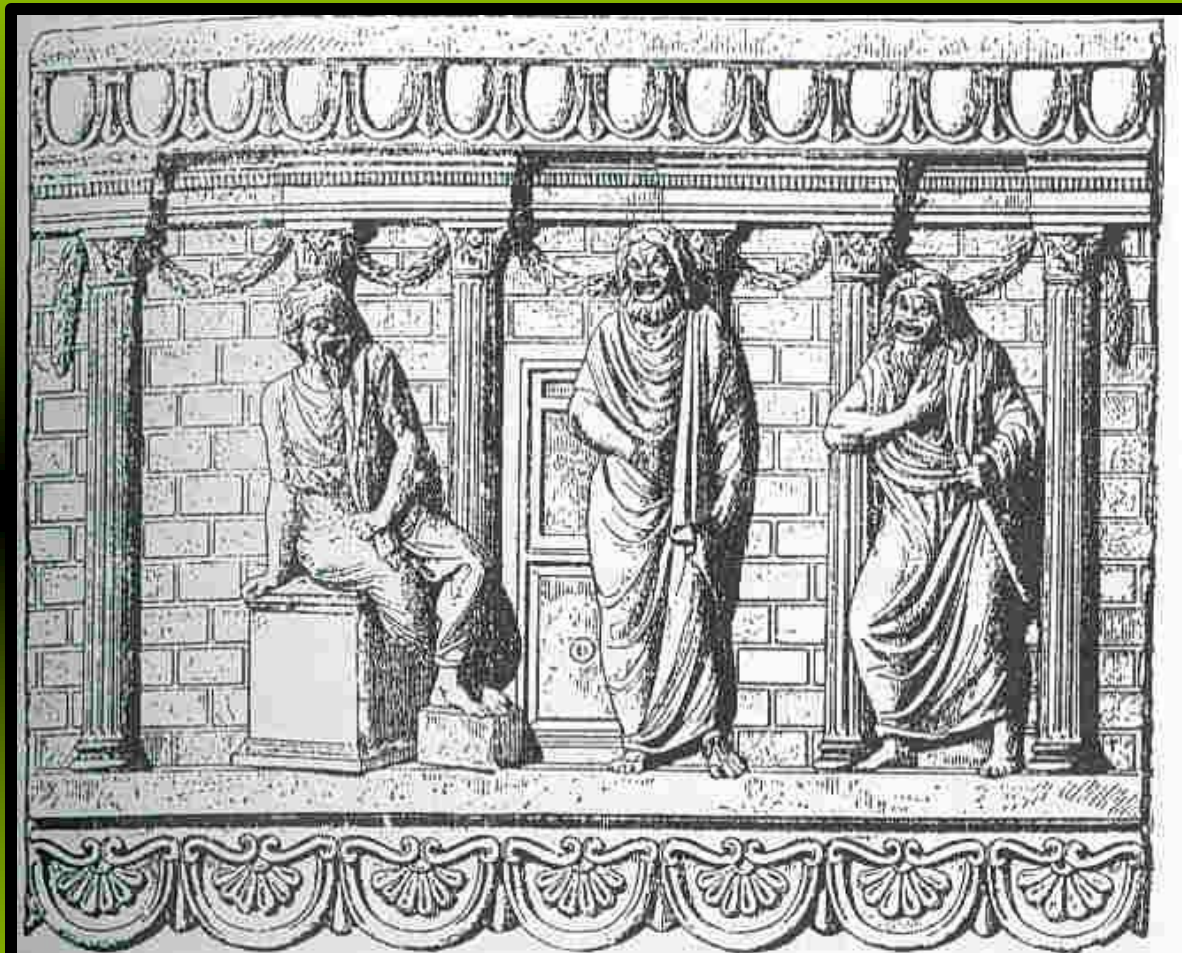

FIG. 3.6

A bas-relief allegedly showing a scene from a Roman comedy. From Dörpfeld, *Griechische Theater* (1896).

ละคร comedy โรมัน

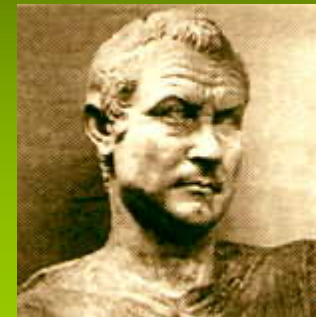
FIG. 3.17

Two Roman comic actors. Bronze figures on the cover of a third century B.C. box or chest found at Praeneste, near Rome. Courtesy British Museum.

นักเขียนละคร **comedy** โรมัน

1. เพลตัส (Titus Maccius Plautus) (254-184 BC)

- นำเอาลักษณะของ **comedy** ใหม่ของกรีก มาเข้ากับละครตลกประเภท **farce** ของโรมัน
- เนื้อเรื่องไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องการเมือง แต่สนใจเรื่องของความทุกข์ทรมาน และความพยายามในเรื่องความรักใคร่
- เน้นโครงเรื่องซับซ้อน ผิดฝาผิดตัว พล็อตกรรมที่เกิดขึ้นจริงของตัวละคร
- ตัวละครเป็นประเภทตายตัว (**stock character**) มีอิทธิพลต่อนักเขียนรุ่นหลัง
- บทละครเด่น *The Menaechmi*

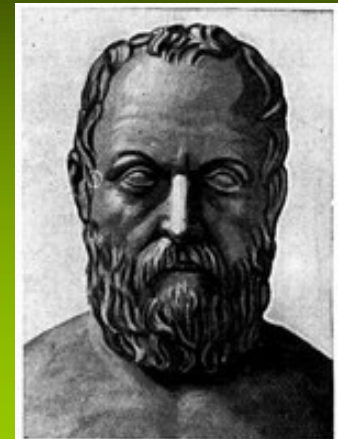

นักเขียนละคร **comedy** โรมัน

2. เทอร์เรนซ์ (Publius Terentius Afer) (195-159 BC)

เกิดมาเป็นทาส แต่เก่งเจ้านายจึงให้การศึกษา และปล่อยตัวในที่สุด

- เขาเขียนบทละครสำหรับกลุ่มผู้ดีชั้นสูง
- เน้นโครงเรื่องซับซ้อน คล้ายของเพลลาตัส
- มีผู้กล่าวว่า บทสนทนาของเพลลาตัสเหมาะที่จะใช้ร้องเหมือนละครร้อยสมัยใหม่ แต่ของเทอร์เรนซ์เหมาะกับการพูด
- บทละครเด่น **Phormio**

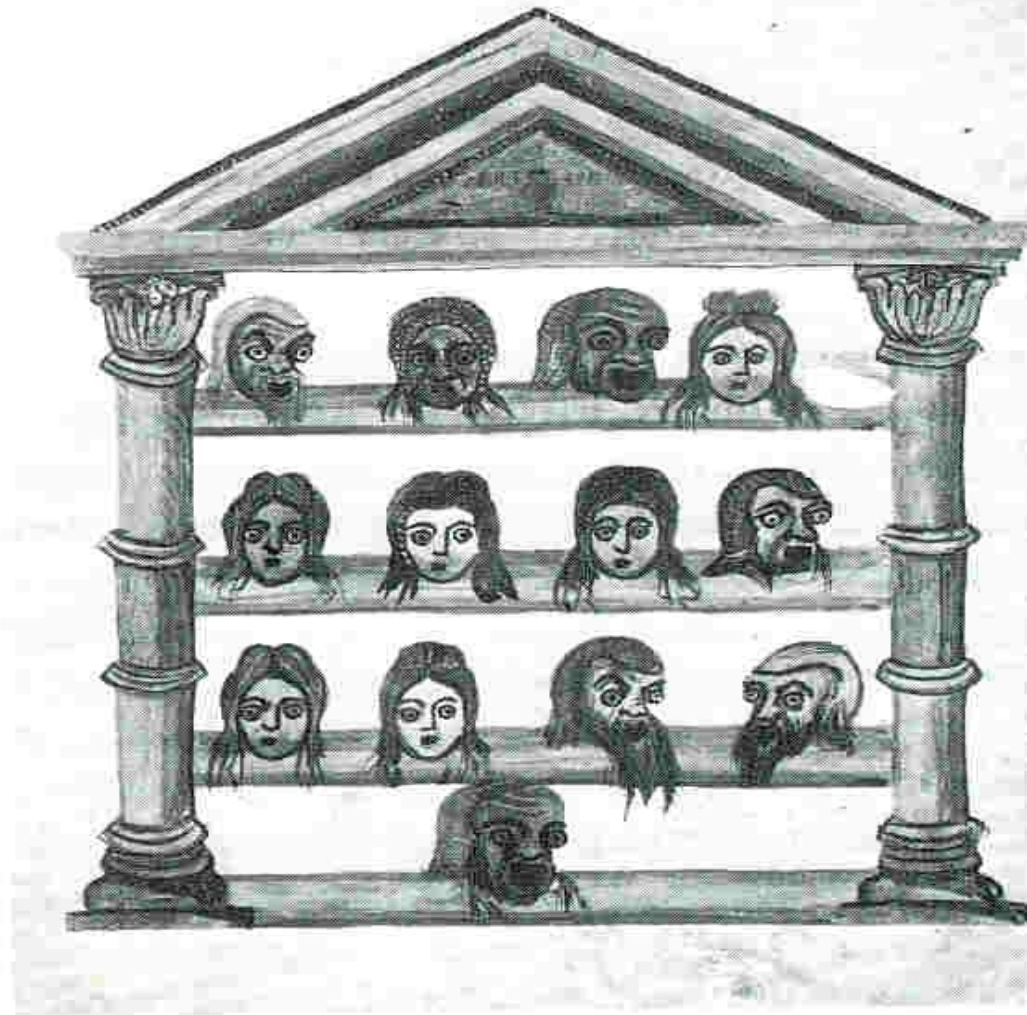

FIG. 3.19

Masks for Terence's *Andria*. From a ninth century *A* manuscript now in the Vatican. Courtesy Biblioteca Vaticana.

ละครที่เป็นแบบฉบับของโรมันเอง

1. เฟบูลา อาเทลลานา (Febula Atellana)

- เป็นละครตลกสั้นๆ แบบชาวบ้านมีลักษณะของ **farce**
- ไม่เน้นที่เรื่อง แต่เน้นที่มุขตลกที่จบในตอน
- เป็นเรื่องราวใกล้ตัวของชีวิตชาวบ้านชนบท
- ใช้ตัวละครที่ไม่ลึกซึ้ง มีลักษณะซ้ำๆ กันแทบทุกเรื่อง
- ละครประเภทนี้ได้รับความนิยมสูงสุดในบรรดาการแสดงประเภทต่างๆ

ตัวละครใน เฟบูลา อาเท ลানা

FIG. 3.9
Dossenus of the *fabula Atellana*, a mimic fool, or a grotesque actor of farce. Graeco-Roman bronze statuette found in southern Italy. It has been dated 300–100 B.C. Courtesy Metropolitan Museum of Art, Rogers Fund, 1912.

ละครที่เป็นแบบฉบับของโรมันเอง

2. ไมม์ (Mime) (ถือกำเนิดตั้งแต่ 211 ปี B.C.)

- เป็นละครตลกโปกฮาสั้นๆ คล้ายเฟลปูลาอาเทเลนามาก
- เป็นลักษณะละครเร่ จัดแสดงไปตามที่ต่างๆ ใช้เวทีชั่วคราว
- เป็นการแสดงประเภทแรกที่ใช้ผู้หญิงแสดง และไม่สวมหน้ากาก
- ใช้เรื่องราวชีวิตคนในเมืองที่ออกจะผิดคู่ผิดทาง
- ใช้ภาษาหยาบโหลน ตอนหลังได้รับการต่อต้านจากคริสตจักร
- เป็นละครที่แสดงให้เห็นว่าโรมันเจริญวัตถุ แต่จิตใจเสื่อมทราม

FIG. 3.18

Female mime performer or dancer. In her hands she holds clappers and on her left foot she wears a footclapper. Clappers are attached to her cap, skirt, and ankle. Bronze statue, late second century A.D. Courtesy Art Museum, Princeton University.

นักแสดงไมม์ ของโรมัน

การแสดงละครโหม้ C.11

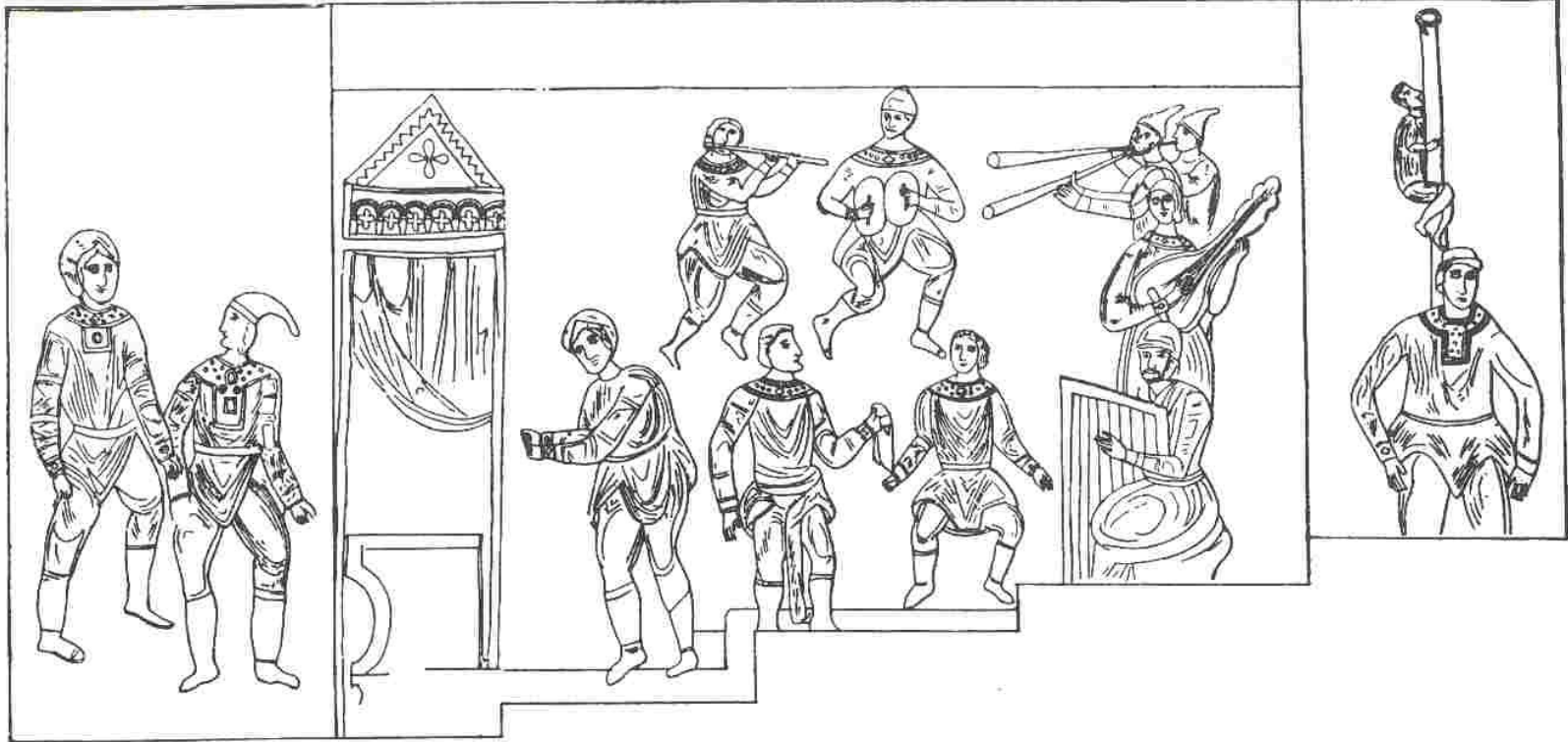

FIG. 3.24

Eastern mimes of the eleventh century. Fresco in St. Sophia in Kiev (Russia).
Redrawn and published in *Sapeski Emperatorskago Archaeologishago Obshchestva*, n.s. 3 (1903).

ละครที่เป็นแบบฉบับของโรมันเอง

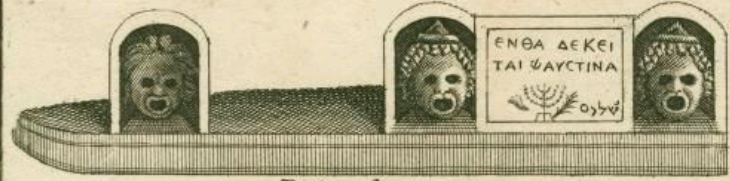
3. แพนโทไมม์ (Pantomime)

- เป็นการร่ายรำด้วยท่าทางที่มีความหมาย ด้วยนักแสดงคนเดียว
- เปลี่ยนบทบาทไปด้วยการเปลี่ยนหน้ากาก
- มีคลอรัสเป็นผู้บรรยายเรื่อง
- มักเป็นเรื่องที่เคร่งเครียดที่ได้จากตำนานปรัมปรา
- การร่ายรำใช้ดนตรีประกอบหลายชิ้น เช่น ขลุ่ยและเครื่องตี
- ในสมัยหลังๆ แพนโทไมม์ได้รับความนิยมยิ่งกว่า tragedy

Corniola

Corniola

ΕΝΘΑ ΔΕΚΕΙ
ΤΑΙ ΨΑΥΤΙΝΑ
οὐδὲ

Baso rilieuo

ระเบียบแบบแผนและวิธีการแสดงละครโรมัน

- ลดบทบาทคอรัสลง (จนถึงไม่มีเลย)
- นักแสดงเป็นพวกทาส เซลยศึก หรือโสเภณี อาชีพนี้ตกต่ำมาก
- ตัวละครมักเป็นแบบตายตัว
- มีฉากหวาดเสียวนองเลือด และฉากลามกอนาจารอย่างเปิดเผย
- ละครที่ได้เค้าโครงจากกรีก จะแต่งกายตามแบบกรีก / ถ้าเป็นเนื้อเรื่องของตัวเองมักแต่งกายตามที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

โรงละครโรมัน

- มีการสร้างครั้งแรกที่เมือง ปอมเปอี (Pompey)
- ตัดแปลงมาจากรูปแบบของโรงละครกรีก
- แต่เน้นการก่อสร้างที่หรูหรา ยิ่งใหญ่ จุคนดูได้ถึง **40,000** คน

องค์ประกอบของโรงละครโรมัน

1. Orchestra เป็นรูปครึ่งวงกลม เนื่องจากลดความสำคัญของคลอรัสลง แต่พวก **actors** จะเด่นมากขึ้น

2. Auditorium (ที่นั่งสำหรับฟัง) ที่นั่งคนดู

- ไม่ได้สร้างตามเชิงเขา แต่สร้างขึ้นใหม่
- ส่วนที่นั่งจะสร้างเชื่อมติดกับส่วนของเวที
- ส่วนที่นั่งคนดูมีผ้าบังแดด
- ภายนอกตกแต่งสวยงาม

องค์ประกอบของโรงละครโรมัน

3. Proskenion คือส่วนของเวที

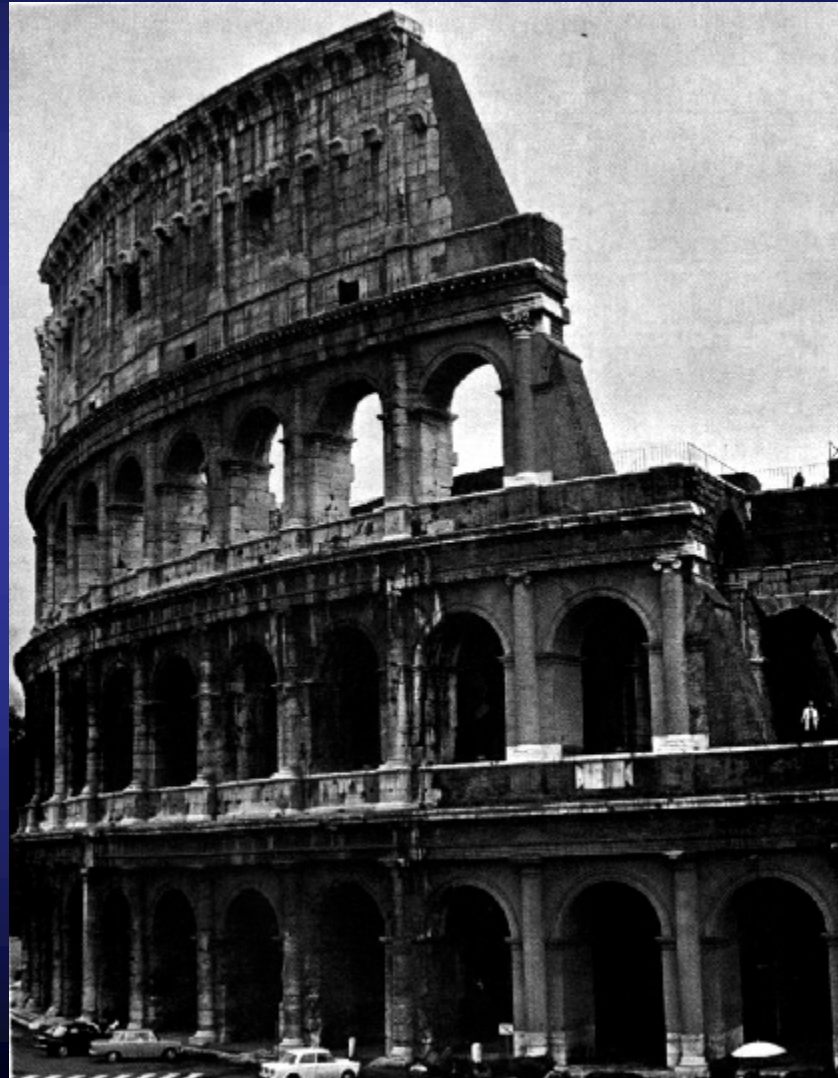
- เดิมเป็นยกพื้นเตี้ย ๆ และยิ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ดูได้ชัดเจน
- มีลักษณะยาว ตื้น
- มีการใช้ม่านเปิด - ปิด เวที
- มีหลังคายื่นบัง

องค์ประกอบของโรงละครโรมัน

4. Skene ฉากหลัง / ที่พักนักแสดง

- เพิ่มความสำคัญขึ้น กลายเป็นสิ่งก่อสร้างถาวร ใหญ่โต
- มีการประดับประดา สลักหัวเสาอย่างสวยงาม
- เพิ่มทางเข้า - ออก ของนักแสดงมากขึ้น (**3** ประตูขึ้นไป)
- มี **3** ชั้น ความสูงจะเท่ากับแถวบนสุดของที่นั่งคนดู

โคลอสเซียมของโรมัน

โคลอสเซียมของโรมัน

โคลอสเซียมของโรมัน

ระบบส่งน้ำของโรมัน

การแสดงที่ชาวโรมันชื่นชอบ

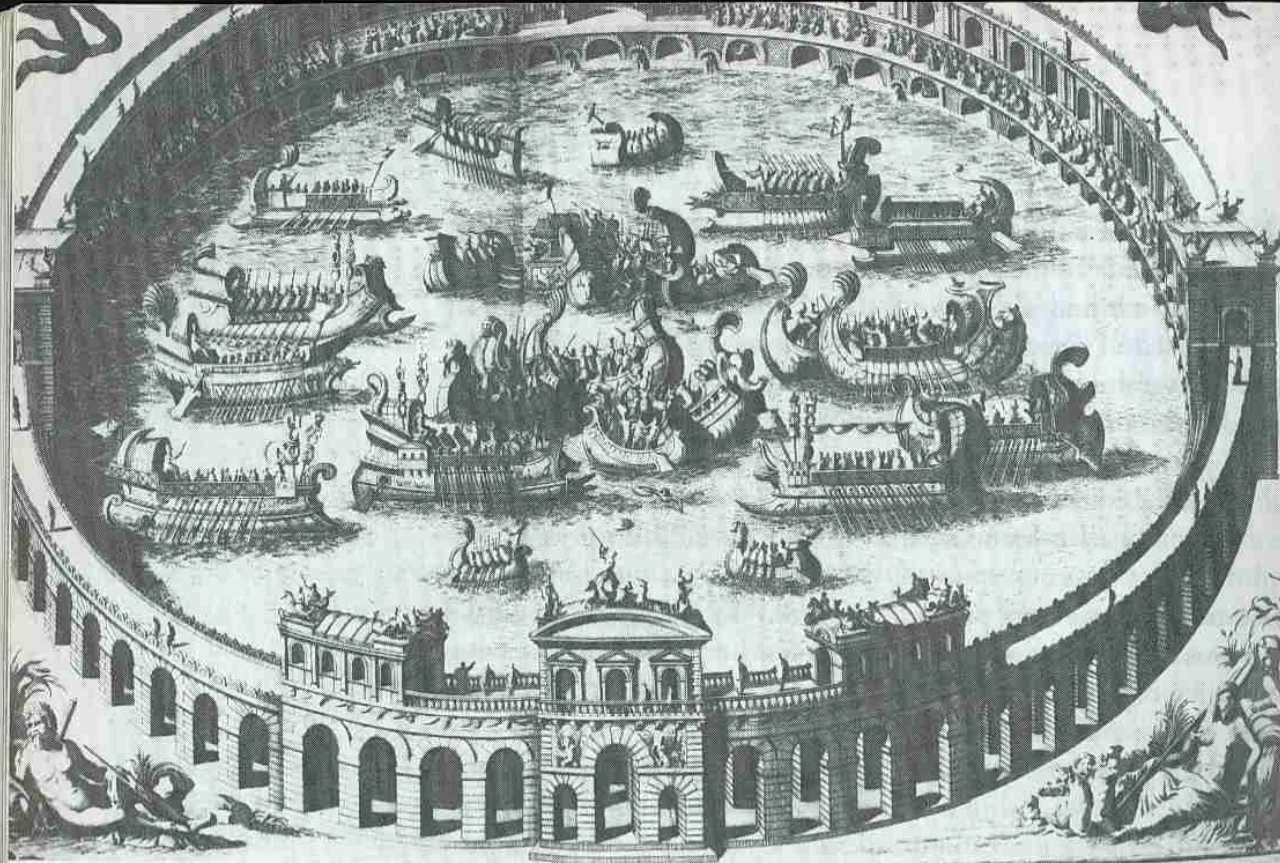
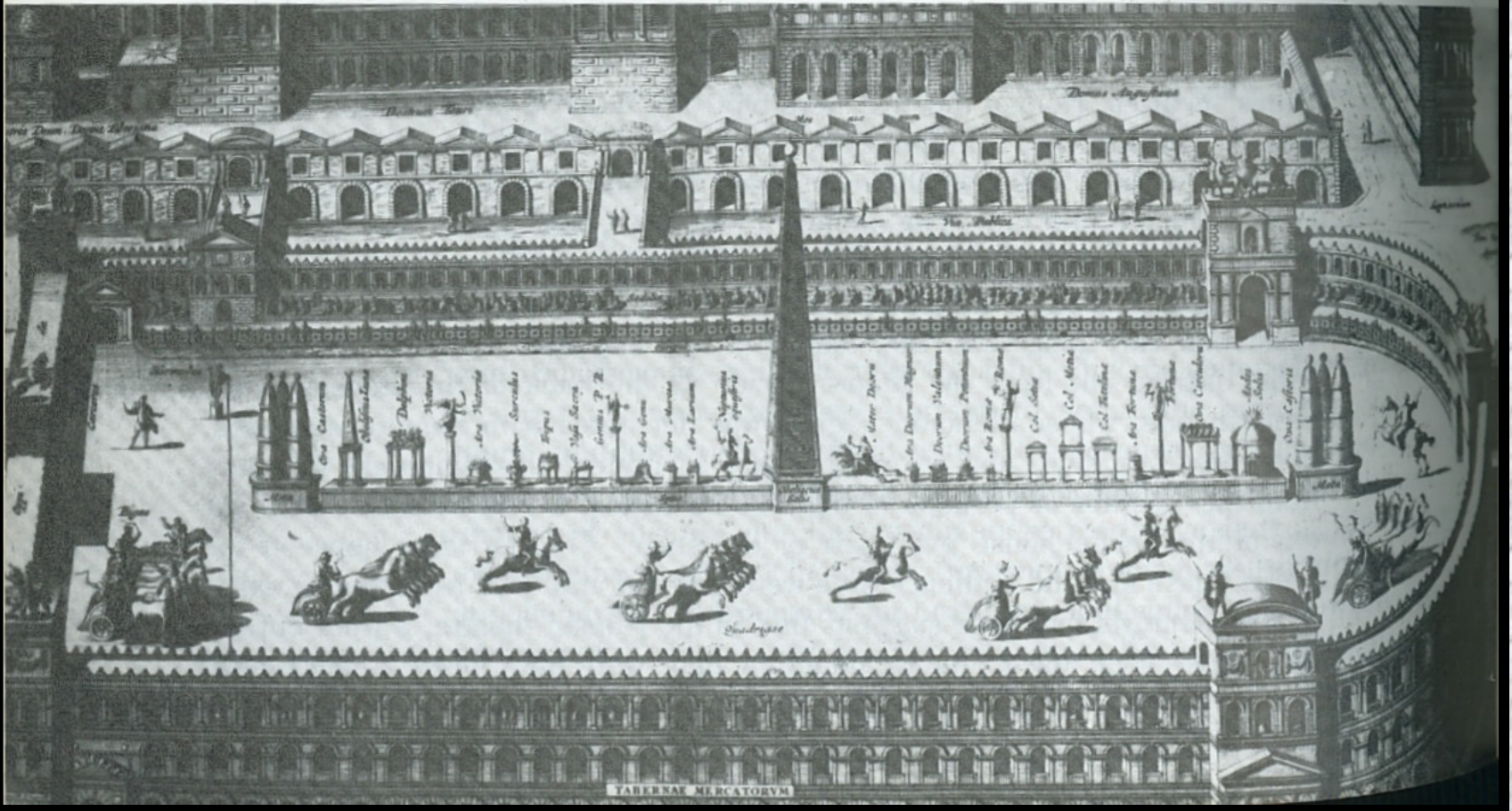

Figure 11-14. **Roman Entertainments of the Empire.** Competing with mime and pantomime for public favor were large sea battles, staged in specially constructed spaces. Condemned criminals often participated, and thousands might die in a single battle, watched and applauded by the assembled audience, visible at the top of this imaginative reconstruction.

การแสดงที่ชาวโรมันชื่นชอบ

Figure 11-15. **Roman Entertainments of the Empire.** Horse races, chariot races, and shows were held in *circuses* like the one shown in this imaginative reconstruction.

โรงละครของโรมัน

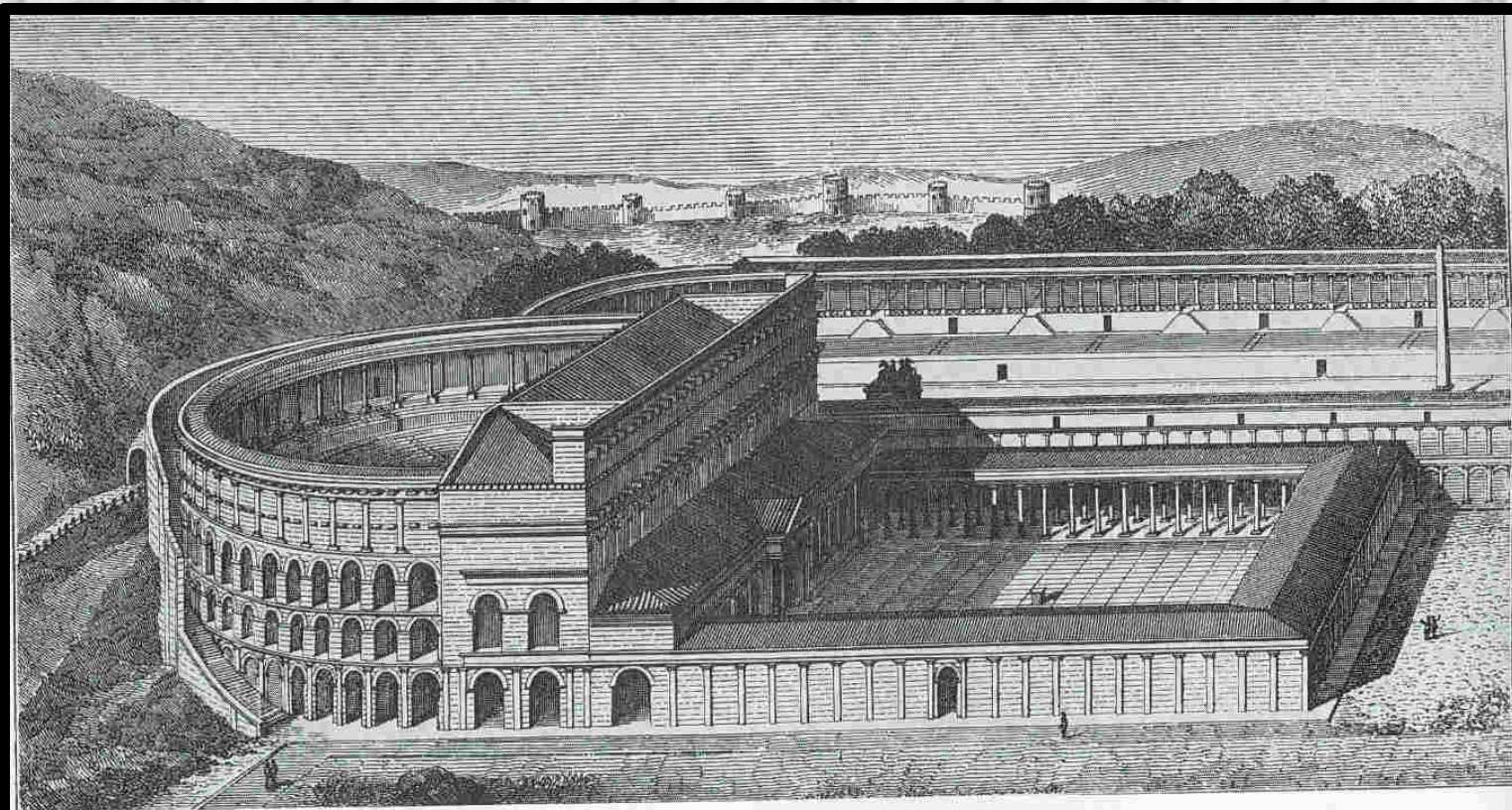

FIG. 3.13

The theatre at Orange (at left front). Note the elaborate forecourt adjoining the stage house. Note also that the theatre is built into a hillside and takes advantage of it for some entrances. Beyond the theatre is the circus. From Caristie, *Monuments Antiques à Orange* (1856). Courtesy Boston Public Library.

โรงละครของโรมัน

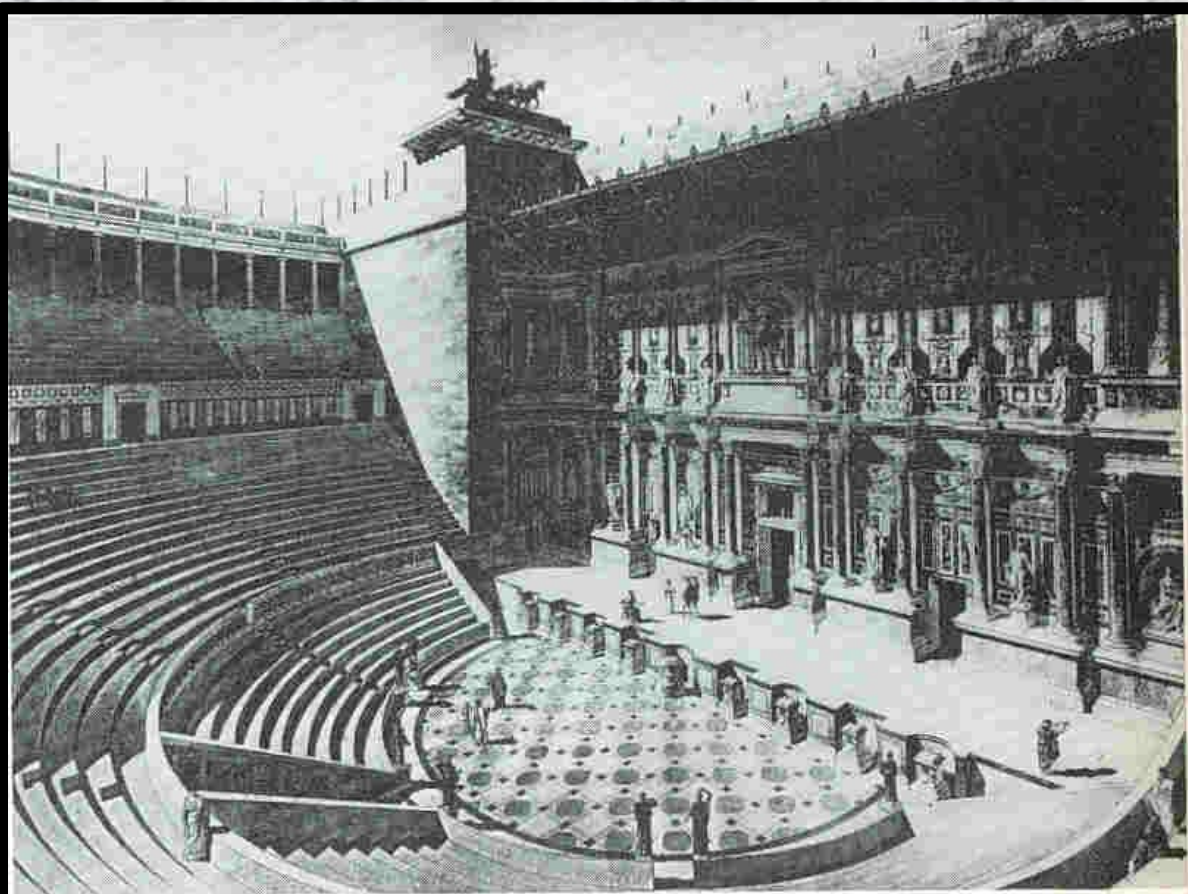
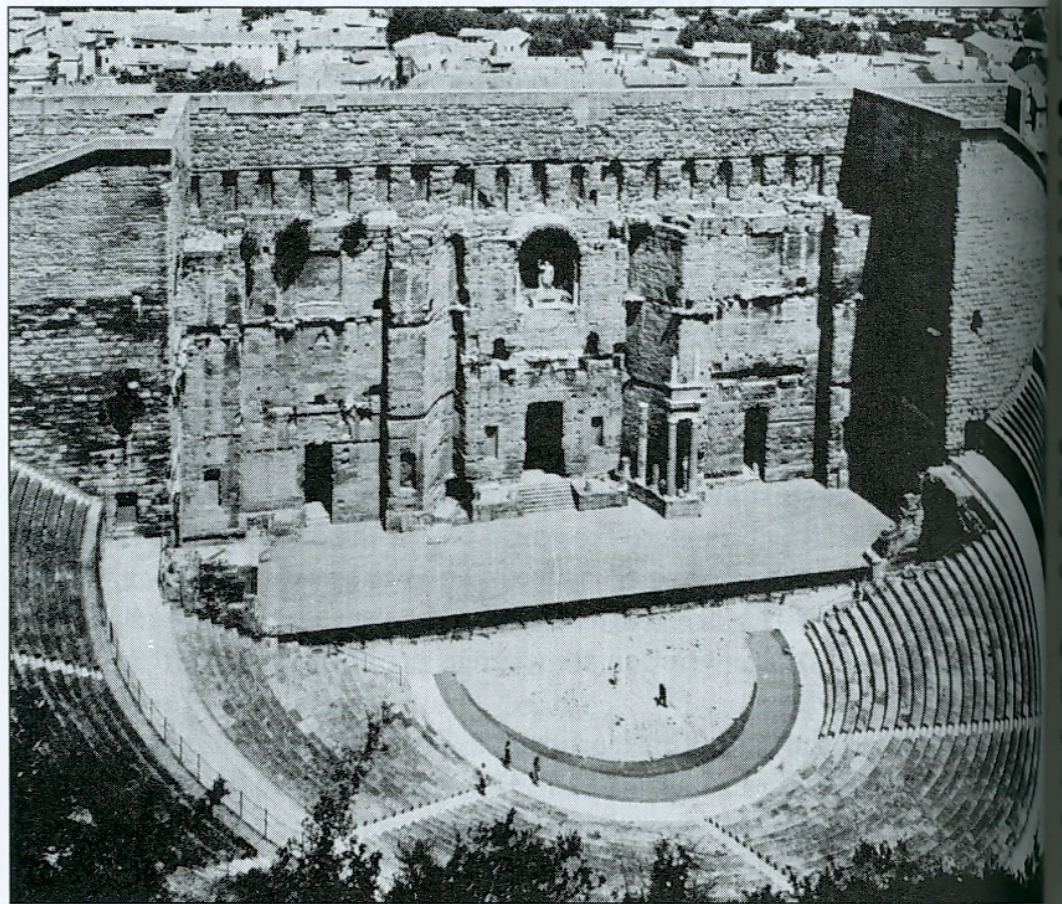

FIG. 3.14

Reconstruction of the Roman theatre at Ostia, built between 30 and 12 B.C. and remodeled c. 200 A.D. From d'Espouy, *Fragments d'Architecture Antique*, 2 (1902).

โรงละครของโรมัน

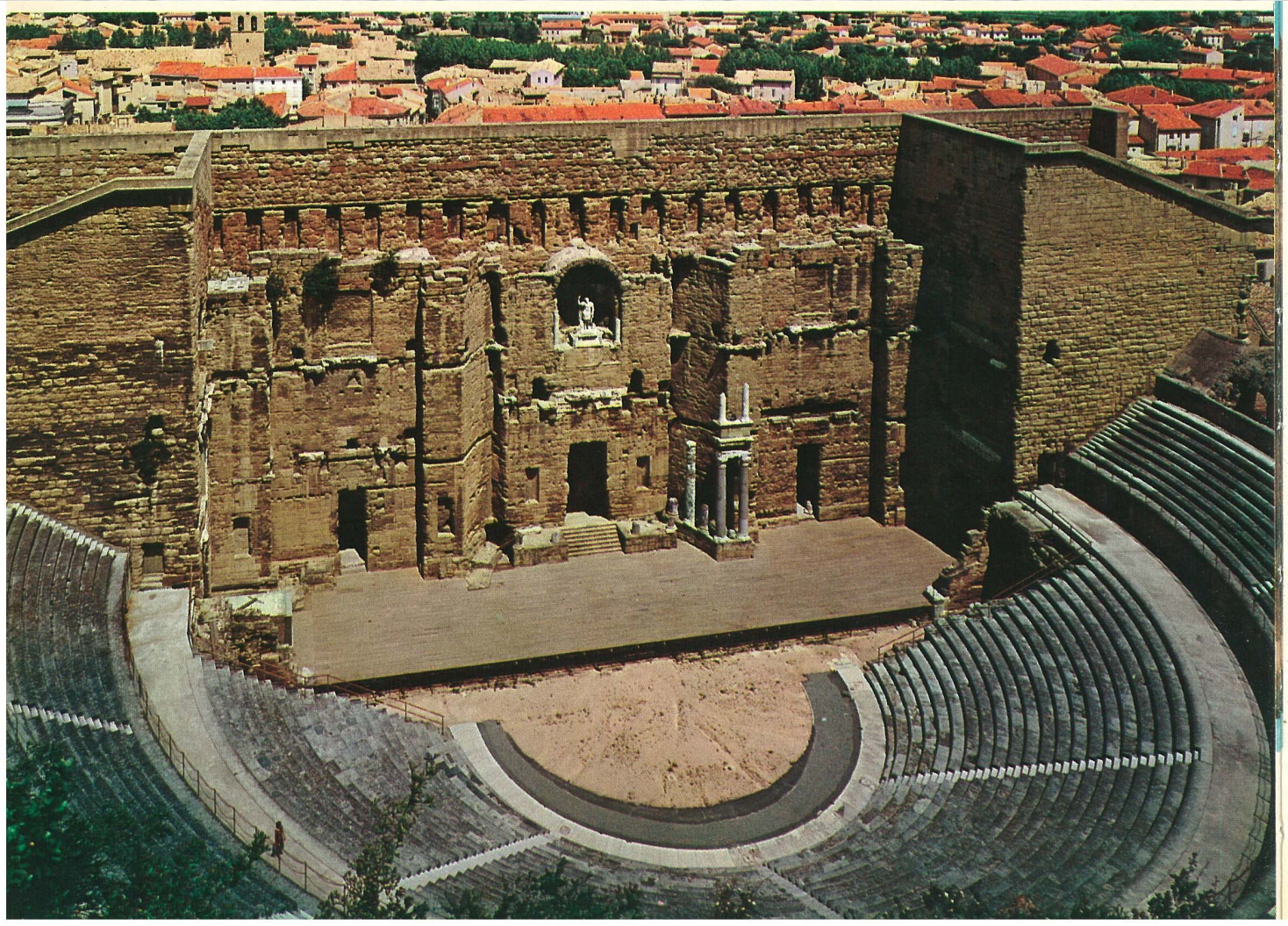
The Roman theater at Orange The Romans built theaters throughout their empire, which circled the Mediterranean Sea. One of the best preserved, built in the first or second century after Christ, is at Orange in France, near the center of town. Note the semi-circular orchestra, the large stage area, and the stage house at the back, with its ornate facade and niches for statues and other adornments. (*Giraudon/Art Resource*)

โรงละครของโรมัน

Sabratha (Libya). Roman theatre built in the Imperial age. The *scenae frons* has three rows of columns

โรงละครของโรมัน

ละครโรมัน

